

KASVATUS- JA PERHENEUVONNAN SOSIAALITYÖNTEKIJÖIDEN TEHTÄVÄKOHTAISEN PERUSPALKKA ERI KUNNISSA

Kasvatus- ja perheneuvonnan sosiaalityöntekijät ry teetti @kapenery Instragram tilillään 16.-18.5.2022 välisenä aikana palkkakyselyn. Palkkakyselyyn tuli kahden päivän aikana 20 vastausta. Vaikka kysely oli pienimuotoinen, niin sen avulla tuli yleiseen tietoon, että perheneuvolan sosiaalityöntekijän tehtäväkohtaisissa peruspalkoissa on eri kunnissa melkoisen isoja eroja. Perheneuvolan sosiaalityöntekijän tehtäväkohtainen palkka ilman lisiä, vaihteli 3074€-3810€ välillä. Melkoinen ero samasta työstä.

Mistä palkka muodostuu

Työntekijöiden palkkatietoisuus on hyvinvointialueille siirryttäessä tärkeässä asemassa, kun palkkoja voidaan työnantajan toimesta harmonisoida. Palkan suuruuteen vaikuttaa merkittävästi tehtävän vaativuus, työkokemuksen määrä, työntekijän pätevyys ja suoriutuminen, työn tulokset (harkinnanvaraiset henkilökohtaiset lisät, tulospalkkiot ym.). Palkkatasoon voi vaikuttaa myös ympäristötekijät, kuten työntekijöiden saatavuus ja muiden samalla alueella olevien työnantajien maksamat palkat. Palkan tulee olla kilpailukykyinen sosiaalialalla ja maantieteellisellä alueella. Palkkausjärjestelmät voidaan jakaa kahteen osaan: tehtäväkohtaiseen ja henkilökohtaiseen osaan. Tehtäväkohtainen osa kertoo työn vaativuudesta. Apuna vaativuuden määrittelyssä käytetään tehtävän vaativuuden arviointia (TVA). Henkilökohtaista osaa maksetaan työntekijän osaamisesta ja työkokemuksesta (työkokemus- tai palvelusvuosilisä perustuu työkokemusvuosien määrään).

Työn vaativuuden arviointi

Työn vaativuuden arviointi TVA vaikuttaa merkittävästi palkan suuruuteen. Arvioinnin pitää perustua kirjalliseen, ajan tasalla olevaan tehtäväkuvaukseen, jossa keskitytään saamaan vastaus arviointijärjestelmän sisältämiin vaativuustekijöihin. Tehtäväkuvauksesta selviää tehtävän tarkoitus, tavoitteet ja sisältö (tehtävät ja toiminnot). TVA:ssa sovellettavat vaativuustekijät ovat 1) osaaminen eli työn edellyttämät tiedot, taidot ja itsenäinen harkinta, 2) työn vaikutukset ja vastuu, muun muassa johtaminen ja vaikutukset toimintaedellytyksiin, 3) työn edellyttämät yhteistyötaidot eli vuorovaikutus- ja ihmissuhdetaidot, 4) työolosuhteet. Työ on sitä vaativampaa, mitä enemmän se vaatii osaamista, mitä laajempia tai syvälleikäyvämpiä sen vaikutukset ovat, mitä enemmän se vaatii yhteistyötaitoja ja mitä rasittavammassa olosuhteissa sitä tehdään.

Milloin palkkaa ja TVA:ta tulee arvioida uudelleen

Työn vaativuus ei ole pysyvä ominaisuus, vaan sitä tulee seurata säännöllisesti, jotta vaativuusarvio säilyy ajantasaisena. Sillä samakin työ voi muuttua ajan myötä vaativammaksi, kun työhön tulee uusia työtehtäviä, työnkuvasta jää helpoimmat työtehtävät pois tai asiakasmäärä kasvaa pikkuhiljaa merkittävästi suuremmaksi. Myös organisaatiomuutos voi tuottaa uudenlaisen tehtävänkuvan. Muun muassa näistä syistä johtuen jokaisen työntekijän tulisi olla tietoisia oman työn TVA:ta ja milloin työn vaativuuden arviointi on viimeksi tehty.

Esimerkki onnistuneesta TVA prosessista

Tässä on esimerkki yhden kunnan TVA-työstä, jossa perheneuvolan sosiaalityöntekijät saivat nostettua peruspalkkansa 3810 euroon vaatimalla työn vaativuuden tason nostamisen seuraavaan vaativuustasoon.

”Me perheneuvolan sosiaalityöntekijät olemme sekä huolestuneita että surullisia huomattessamme, että tässä vaiheessa TVA -työskentelyä olemme vaativuustasossa 2. Esitämme seuraavia perusteluja ja näkökulmia näkemyksellemme, että kuulumme luokkaan 3:

1. Olemme havainneet TVA-vaatimustasotaulukoista, että sairaanhoitaja / psykoterapeutti lastenpsykiatriassa on vaativuustasolla 4. Osalla meidän sosiaalityöntekijöistä on psykoterapiakoulutus tai useampia niitä tai erityistason psykoterapiakoulutus sekä Valviran myöntämä psykoterapeutti pätevyys niihin. Käytämme asiakkaiden kanssa jatkuvasti näitä käytännön psykoterapiataitoja. Suuri osa kunnan sosiaalityöntekijöistä kuuluu TVA:ssa vaativuustasoon 3, vaikka heillä ei välttämättä ole edellä mainittuja koulutuksia. Kuitenkin me kuulumme työnvaativuusarvioinnissa vaativuustasoon 2, joka on mielestämme epätasa-arvoista.

2. Lastensuojelusta perheneuvolaan tulleet sosiaalityöntekijät ovat olleet yllättyneitä perheneuvolatyön vaativuudesta ja he ovat kokeneet, ettei perheneuvolatyötä voi tehdä pelkällä sosiaalityöntekijän koulutuksella. Osa työntekijöistä on vaihtanut takaisin lastensuojeluun tästä syystä.

3. Me perheneuvolan sosiaalityöntekijät koemme, että teemme vaatimustasoltaan yhtä vaativaa työtä kuin TVA-arvioinnissa vaativuustasossa 3 olevat sosiaalityöntekijät (esim. lastenpsykiatria, lastensuojelu, lapsiperheiden sosiaalityö). Emme tee virallisia lakiin perustuvia päätöksiä, mutta teemme joka päivä omassa työssämme mikro- ja makrotason päätöksiä, jotka vievät asiakkaita eteenpäin heidän omassa elämönhallinnassaan ja erittäin vaikeissa elämäntilanteissa.

4. Perheneuvolassa laaditaan asiantuntijalausuntoja esimerkiksi vanhemmuudesta, vanhemman ja lapsen välisestä suhteesta sekä lapsen kuulemisesta liittyen lapsen elämästä tehtäviin päätöksiin.

Asiantuntijalausunnot vaativat paljon erityistä osaamista ja asiaan paneutumista. Koemme ristiriitaisena sen, että olemme vaativuustasolla 2, vaikka meidän oletetaan olevan asiantuntijoita edellä mainituissa tilanteissa.

5. Perheneuvolaan ohjautuu useista eri palveluista asiakkaita tilanteissa, joissa heillä ei ole enää keinoja auttaa perheitä. Perheneuvolassa tehdään erityisen vaativaa avioliittolain mukaista perheasioidensovittelua. Lisäksi asiakkaita ohjataan perheneuvolaan mm. erikoissairaanhoidosta, psykiatriasta, työterveyshuollosta sekä yksityisiltä terapeuteilta vaatimaan jatkotyöskentelyyn. Lisäksi annamme konsultaatiota sekä perheterapiaosaamista systeemiseen työmalliin tahoille (lastensuojelu), joilla on meitä korkeampi vaativuustaso TVA:ssa. Koemme tämän ristiriitaisena siihen nähden, miten työmme vaativuus on arvioitu.

6. Kun perheneuvolan sosiaalityö on arvoitettu vaativuustasoon 2, voi syntyä houkutus siirtyä perheneuvolan sosiaalityöstä muihin kunnan sosiaalityön palveluihin korkeamman palkan ja työn symbolisen arvostamisen vuoksi. Tämä rapauttaisi perheneuvolan sosiaalityön osaamista.”

